

horizonte UNIA

Gazeta dla Polskich członków i członkin Unii
Numer (6) 12, Listopad 2015

Redakcja T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Edytorial

„Przed 13 laty stałem przed tunelem Baregg i strajkowałem na rzecz emerytury w wieku 60 lat. Będę walczył o to również dzisiaj jeżeli taka będzie potrzeba”. To zdanie, jakże wymowne, usłyszałem od 55 letniego pracownika na budowie. W zwykle głośnym baraku zapanowała cisza. Każdy wiedział o co chodzi.

Z końcem roku wygasa zbiorowy układ pracy dla branży budownictwa (LMV,CN, CNM) i będzie trzeba wynegocjować nowy. Budowlańcy potrzebują nowego układu z większą ochroną. Tymczasem organizacja pracodawców budowlanych dotychczas odmawia wszelkiej współpracy z Unią i stawia na konflikt. Mało tego: atakuje ciężko wywalczony wiek emerytalny od 60 roku życia. Atak ten jest atakiem na godność pracowników. Pracownicy budowlani z całej Szwajcarii są gotowi podjąć walkę o swoje prawa.

Walka ta stawia całą naszą organizację przed ogromnym wyzwaniem o kluczowym znaczeniu. Walka budowlańców wykracza bowiem daleko poza branżę budowlaną i dotyczy nas wszystkich. Budownictwo wraz ze swoimi zdobyczami jest dumą naszego ruchu: płaca minimalna, czas pracy, emerytura od 60-tego roku życia. Korzystny LMV, CN, CNM wpłynie na układy zbiorowe w innych branżach: postanowienia LMV, CN, CNM przejmowane są często przez pozostałe sektory.

Walka budowlańców ma również duże znaczenie na płaszczyźnie symbolicznej. Pokazuje ona jasno: kto walczy razem może osiągnąć prawie wszystko. Właśnie dlatego pracodawcy chcą w tym przypadku postawić na swoim. Chcą zaatakować zasadę solidarności.

Wspierajmy walczących budowlańców i pokażmy: razem jesteśmy silni i razem możemy wygrać!

Chris Kelley, krajowy sekretarz branży budowniczej

Zbiorowy układ pracy w budownictwie (LMV ,CN, CNM)

Walcmy razem: o lepszy LMV, CN, CNM i emeryturę od 60 –tki.

Ten rok jest szczególnie ważny dla pracowników budowlanych w Szwajcarii: zbiorowy układ pracy branży budowniczej wygasa z końcem roku. Bez układu nie będzie płacy minimalnej, gwarantowanej 13 pensji czy też odpowiedniego zasiłku chorobowego. Są również pewne problemy,które musimy rozwiązać przy pomocy układu. O dobre rozwiązanie tych

problemów pracownicy są gotowi walczyć – jak pokazały rozmaite akcje. Na listopad zaplanowano dni protestów.

Niebezpieczne i obciążające warunki pracy, nacisk na pensje i atak na wiek emerytalny to nie tylko problemy budownictwa. Prawie wszędzie obserwujemy podobne tendencje.

Gdzie się podziela ochrona w przypadku złych warunków pogodowych?

Wielkim problemem na budowie jest niewystarczająca ochrona pracowników w przypadku złych warunków atmosferycznych. Presja terminów znacznie wzrosła w ostatnich latach. Zbyt często pracownicy muszą pracować w niebezpiecznych warunkach - podczas deszczu lub śniegu. Każdego roku wypadkom ulega co piąty pracownik. Unia domaga się zatem wprowadzenia klarownych poprawek do nowego układu, tak żeby pracownicy budowlani nie płacili swoim zdrowiem za wykonywaną pracę.

Powstrzymać dumping płacowy

Kolejnym problemem jest dumping płacowy. Potrzebne są pilnie skuteczne środki przeciwko dumpingowi płacowemu. Niestety zjawisko to jest codziennością na szwajcarskich budowach. Pracownicy otrzymują nierzadko głodowe pensje. Fakt, że pracownicy w Szwajcarii muszą pracować za kilka franków za godzinę należy uznać za podłość. Dodatkowo obniża to płacę pozostałych pracowników budowlanych. Dlatego potrzebne są skuteczne środki by powstrzymać nieuczciwe firmy uprawiające dumping socjalny.

Ręce precz od emerytury od 60-tych

Po trzecie, musimy bronić granicy 60 lat osiągnięcia wieku emerytalnego. W najbliższych latach wielu kolegów osiągnie ten wiek. Niektórzy pracodawcy próbują wykorzystać to jako pretekst do podniesienia wieku emerytalnego. Parlament pracowników budowlanych Unii stanowczo powiedział: to nie wchodzi w rachubę! Budowlańcy będą walczyć o emeryturę od 60 roku. Nie można dopuścić by pracownicy, którzy przez lata wpłacali na emeryturę po osiągnięciu 60 roku życia musieli pracować dłużej. Prawdą jest, że w najbliższych latach znaczna liczba pracowników budowlanych przejdzie na emeryturę i więcej pieniędzy będzie potrzebnych w kasie FAR (funduszy emerytalnego w branży budowlanej), ale można temu zaradzić np. poprzez czasowe podniesienie składki. Po kilku latach znowu mniej pracowników będzie przechodzić na emeryturę.

Akcje: walczymy!

Pracownicy budowlani są gotowi walczyć. Pokazali to w ostatnich tygodniach w różnych regionach Szwajcarii. Przedłużając przerwy obiadowe i podejmując symboliczne akcje pokazali, że są gotowi do walki o lepszy układ. Zwykłe przedłużenie układu nie wchodzi w rachubę. Jeżeli układ ma pozostać dobrym układem musi zawierać rozwiązania aktualnych problemów. Od 9 do 11 listopada, pracownicy budowlani oraz osoby solidaryzujące się z nimi będą uczestniczyć w dniach protestów. Przekaz jest jasny: chcemy lepszego LMV, CN, CNM i nie chcemy ataku na emeryturę od 60 roku życia. Od sukcesu tej walki zależy również czy w innych branżach uda się uzyskać lepsze warunki na poziomie układów zbiorowych.

Dlatego prosimy o solidarność z budowlańcami.

AHV, AVS, reforma emerytalna

Emerytura 2020: nie dla gorszych warunków

Rada kantonalna obradowała podczas sesji jesiennej na temat pakietu reform emerytalnych AHV, AVS 2020. Efekt: nie ma zwycięzców, są tylko przegrani.

Podczas tegorocznej sesji jesiennej we wrześniu, rada kantonalna obradowała na temat reformy emerytalnej 2020. Przyjęta została propozycja komisji bezpieczeństwa socjalnego i zdrowia.

Fikcyjna podwyżka

Poprawą – przynajmniej w stosunku do propozycji rządowej – jest zaproponowana przez komisję bezpieczeństwa socjalnego i zdrowia, zaakceptowana przez radę kantonálną podwyżka emerytury. Wynosi ona 70 franków, a dla par do 226 franków miesięcznie. Jednakże jedynie nowe emerytury będą objęte podwyżką. Kto pobiera już emeryturę nie skorzysta z podwyżki.

Zbliżające się pogorszenia

W pozostałym zakresie pakiet przewiduje wyłącznie pogorszenia. Tak więc, obniżona zostanie część socjalna emerytury z 6,8% do 6% (Umwandlungssatz, taux de conversion, aliquota di conversione). Dla osób, które podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu zawodowemu – II filar – oznacza to obniżkę emerytury o 12%. Ponadto wiek emerytalny kobiet ma zostać podniesiony do 65 lat. Pomimo że kobiety są w dalszym ciągu w gorszej sytuacji niż mężczyźni i z powodu niższych zarobków i przejmowania obowiązków domowych uzyskują niższe świadczenie emerytalne. Nierówność płac w Szwajcarii to fakt. Tak długo jak ten stan się utrzymuje nie możemy dopuścić do podniesienia wieku emerytalnego kobiet.

Konieczne jest AHV, AVS plus

Pakiet trafi teraz pod obrady do rady narodowej. Konieczne będzie usunięcie błędów proponowanej ustawy. Niemniej oczywiste jest, że to kto jest za zwiększeniem wszystkich emerytur i długofalowym zabezpieczeniem emerytalnym ten musi poprzeć inicjatywę społeczną AHV, AVS plus zgłoszoną przez związki, która trafi pod głosownie w 2016 r.

Aurora García

Dramat uchodźców w Europie

Dlaczego akurat teraz przyjeżdża tylu uchodźców?

... oraz inne pytania i odpowiedzi związane z uchodźcami.

1. Dlaczego akurat teraz przyjeżdża tylu uchodźców?

Aktualnie około 60 milionów ludzi na świecie ucieka ze swoich domów. Połowa z nich to dzieci. Każdego dnia około 42 500 osób jest zmuszanych do opuszczenia swojej ojczyzny. Jest to największa fala uchodźców od drugiej wojny światowej. Do głównych przyczyn należą wojna, prześladowanie i rozpadające się państwa. Najwięcej osób ucieka obecnie przed syryjską wojną domową, ale również inne konflikty jak te w Afganistanie czy Iraku powodują fale uchodźców.

2. Dlaczego nie pomagamy uchodźcom na miejscu?

Pomoc na miejscu jest organizowana. W regionach kryzysowych miliony uchodźców mieszkają od lat w obozach namiotowych. W samej tylko Somalii, graniczącej z Erytreą, mieszka 1,1 miliona erytrejskich uchodźców. Jednakże w państwach gdzie toczy się wojna jak w Syrii lub w państwie upadłym jak w Iraku pomoc jest praktycznie niemożliwa.

Dodatkowo, programy pomocowe cierpią na chroniczny brak finansowania. Plan pomocowy na rok 2015 udało się sfinansować tylko w 41 procentach. Odbiło się to dramatycznie na cięciach w racjach żywnościowych i opiece medycznej.

Malejąca pomoc humanitarna stanowi główny powód braku nadziei uchodźców i motywuje ich do podróży do Europy.

3. Dlaczego uchodźcy nie pracują w Szwajcarii?

W pierwszych trzech miesiącach występujący o azyl mają zakaz wykonywania pracy. Po tym okresie mogą pracować. Jednakże to pracodawca musi wystąpić ze stosownym wnioskiem. Wiele osób nie wie o tym. Połowa uchodźców ma doświadczenie zawodowe i chciałaby zarabiać. Była minister Dreifuss postuluje by znieść ograniczenia podejmowania pracy dla uchodźców. Mówi: „praca oznacza godność i niezależność”.

4. Jak bardzo obciążają uchodźcy nasz system socjalny?

AHV, AVS i kasa bezrobocia nie są dotknięte falą uchodźców. Początkowo uchodźcy nie mają bowiem roszczeń do świadczeń. Roszczenia powstają dopiero wtedy gdy podejmą pracę w Szwajcarii i będą płacić składki.

Należy przy tym pamiętać: pracownicy z korzeniami migracyjnymi więcej wpłacają do szwajcarskiej kasy socjalnej niż z niej pobierają.

Ralph Hug, Work, artykuł przeredagowany

Szkolenie zawodowe, gastronomia

„Progresso“ – kształcenie w gastronomii

Większa pensja dzięki pięcioletniemu kursowi

Kto pracuje jako kelner, w gospodarstwie domowym lub w kuchni i nie ma wykształcenia może mimo wszystko uzyskać kwalifikacje.

W restauracyjnej kuchni, obsłudze kelnerskiej czy w gospodarstwie domowym pracuje więcej niewykwalifikowanych osób niż w innych branżach. Często ze skromnym wynagrodzeniem i niewielkimi szansami na awans. Z tego powodu, partnerzy socjalni od ponad dziesięciu lat stawiają na kształcenie i doksztalcenie zawodowe. W ogólnokrajowym układzie zbiorowym branży hotelarskiej (L-GAV, CCNT, CCNL) ustalono program podstawowego kształcenia „Progresso”.

Wykorzystać szanse

Kształcenie „Progresso” jest dostępne dla różnych rodzajów aktywności: kuchnia, obsługa kelnerska, gospodarstwo domowe oraz punkty gastronomiczne na autostradach i w restauracjach „take-away”. Kurs podstawowy trwa pięć tygodni i jest podzielony na trzy bloki.

Warunkiem uczestnictwa w kursie „Progresso” jest:

- praca jako kelner/ka, w kuchni lub w gospodarstwie domowym,
- brak ukończonej szkoły w tym zakresie,
- komunikacyjna znajomość języka niemieckiego, francuskiego lub włoskiego,
- umiejętności czytania i pisanie.

Jeżeli podlegacie Państwo oraz firma w której pracujecie postanowieniom L-GAV, CCNT, CCNL, to wówczas większa część kosztów związanych z kursem, materiałami naukowymi, wyżywieniem oraz – jeżeli to konieczne – noclegiem zostanie pokryta. Do tego dochodzi 500 franków na tydzień z powodu utraty zarobków.

Droga do góry

„Progresso” opłaca się: miesięczna płaca minimalna dla osób z takim certyfikatem wynosi 200 franków więcej niż dla osoby niewykształconej. Później można przystąpić do skróconego kursu o atest. To z kolei otworzy drogę do uzyskania federalnego świadectwa umiejętności (Eidgenössische Fähigkeitszeugnis, Certificat fédéral de capacité, Attestato federale di capacità).

Kurs jest uznawany w całej Szwajcarii i w całej branży hotelarsko- gastronomicznej.

Unia wesprze Państwa w razie dodatkowych pytań. Informacje, terminy i formularze rejestracyjne znajdują się na stronie: www.mein-progresso.ch.

Sina Bühler

Work, 18 września 2015

TRWAJĄ NEGOCJACJE W SPRAWIE NOWEGO UKŁADU ZBIOROWEGO

Partnerzy socjalni (Unia, Hotel & Gastro Union, Syna, Gastrosuisse, Hotelleriesuisse i Swiss Catering Association) negocjują aktualnie nowy układ zbiorowy. Już teraz jest jasne: program «Progresso» pozostaje niezagrożony. Informacje na temat aktualnego L-GAV, CCNT, CCNL znajdują Państwo tutaj: www.L-GAV.ch (również po francusku i włosku).

Pytania i Odpowiedzi

Przydzielone stanowisko: czy muszę przyjąć?

Pracowałam jako sprzedawczyni w firmie ubezpieczeniowej a od trzech miesięcy jestem bezrobotna. Ostatnio mój doradca w RAV przydzielił mi na czas określony stanowisko jako sprzątaczką. Nie chciałabym przyjmować tej propozycji. Tymczasem doradca twierdzi, że muszę, ponieważ mam dopiero 24 lata. Dopiero po ukończeniu 30-go roku życia można domagać się zatrudnienia w swoim zawodzie. Jako sprzątaczką zarabiać będę mniej niż wynosi mój zasiłek. To chyba nie może tak działać?

MICHAEL SCHWEITZER: Owszem, może. Podczas nowelizacji ustawy o ubezpieczeniu od bezrobocia w 2011 r. zaostorzono kryteria dla osób poniżej 30 roku życia. Dlatego również dla Pani obowiązuje zasada: tak długo jak:

1. pensja jest zgodna z funkcją,
2. nie jest to praca na wezwanie,
3. dojazd nie zajmuje Pani więcej niż 2 godziny,

musi Pani przyjąć stanowisko nieodpowiadające Pani wykształceniu i kwalifikacjom. Zdarza się to wprawdzie rzadko, ale RAV ma prawo przydzielić Pani takie stanowisko.

Nawet jeżeli pensja będzie niższa od zasiłku to i tak będzie Pani miała więcej pieniędzy do dyspozycji niż teraz. Ponieważ kasa bezrobocia zaliczy Pani pensję sprzątaczką jako zarobek

tymczasowy (Zwischenverdienst, Gain intermédiaire, Guadagno intermedio) i otrzyma Pani dodatkowo tak zwane świadczenia uzupełniające. Zarobek tymczasowy plus wspomniane świadczenia będą razem wyższe niż sam zasiłek bezrobotny.

Work. 3.09.2015

10-cio godzinny dzień pracy: czy młodociani mogą tyle pracować?

Mam 17 lat i odbywam staż jako sprzedawca a sklepie odzieżowym. Podoba mi się ta praca, szefowa i koledzy są również sympatyczni. Ale: w czwartki mamy wydłużone godziny otwarcia do 21 godz. Pracuję wtedy dziesięć godzin dziennie – rano od 8 do 12 i później jeszcze od 15 do 21. Jest bardzo ciężko. Jeszcze do tego mam daleki dojazd do domu i słabe połączenia komunikacyjne. Dlatego pomimo trzygodzinnej przerwy południowej nie mogę jechać do domu. Czy taki dzień pracy jest w ogóle ustawowo dopuszczalny?

PETER SCHMID: Nie. Dlatego, że dla młodocianych pracowników (czyli dla wszystkich do ukończenia 18 roku życia) istnieją specjalne przepisy ochronne: dzienna praca może maksymalnie wynosić dziewięć godzin (art. 31 kodeksu pracy). Ta górna granica obowiązuje bez wyjątku czyli również wówczas gdy pojawia się pilna potrzeba wykonania pracy lub niespodziewanie dużo pracy jest do wykonania. Pani pracodawca narusza jednak jeszcze jedną obowiązującą zasadę: w przypadku młodocianych praca dzienna musi się zamykać w przedziale dwunastu godzin. Jeżeli rozpoczyna Pani pracę w czwartki o 8 godz. to musi Pan skończyć najpóźniej o 20 a nie dopiero o 21. Musi Pani koniecznie porozmawiać ze swoją szefową by pilnowała ustawowych godzin pracy również w te dni, gdy godziny otwarcia są przedłużone.

Work, 1.10.2015

Czym jest Unia?

Unia jest największym szwajcarskim związkiem zawodowym zrzeszającym około dwieście tysięcy członków i członkiń pracujących w sektorze prywatnym. Dzięki około dwustu układom zbiorowym pracy zawartym z różnymi pracodawcami reprezentujemy interesy przeszło półtora miliona osób zatrudnionych w Szwajcarii.

W Unii pracuje wielu polskich pracowników, m.in.: Adam Rogalewski w Bernie odpowiedzialny za całą Szwajcarię, Artura Bienko w Genewie oraz Barbara Blicharz w kasie dla bezrobotnych w Genewie, a także Mateusza Paulo w Zurichu.

Dlaczego warto wstąpić do Unii?

Osoby, które pracują tam gdzie istnieje związek zawodowy zarabiają więcej. Układy zbiorowe pracy gwarantują lepsze warunki zatrudnienia.

Członkowie Unii otrzymują dofinansowanie do kursów zawodowych i językowych.

Członkowie Unii są wreszcie lepiej poinformowani. Prawo pracy zmienia się szybko, również jeśli chodzi o coroczne podwyżki, dlatego nasi członkowie i członkinie wiedzą ile powinni zarabiać.

Wreszcie w roku 2013 Unia uzyskała przeszło milion franków odszkodowania dla polskich pracowników w Szwajcarii.

Jak wstąpić do Unii?

Można to zrobić przez Internet odwiedzając poniższą stronę:
www.unia.ch/de/jetzt-mitglied-werden

lub kontaktując się bezpośrednio z Adamem Rogalewskim (telefon poniżej).

Koszt członkostwa wynosi od 12.70 do 50.80 CHF w zależności od wysokości wynagrodzenia.

Więcej informacji po polsku znajduje się na polskiej stronie internetowej Unii:
www.unia.ch/de/arbeitswelt/von-a-z/migrantinnen/polnische-infos

---

Kontakt do przedstawiciela odpowiedzialnego za polskich pracowników w Unii

Adam Rogalewski

komórka: 0041 79 535 74 10 email: adam.rogalewski@unia.ch lub polska@unia.ch

---

Impressum

Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. García, D. Filipovic, E. Sariaslan, M. Martín, M. Mendes, O. Osman, A. Rogalewski | Sprachverantwortlich Adam Rogalewski | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, www.unia.ch

Tłumaczenie polskie: Marek Wieruszewski

Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.